

THE TWELVE LINKS OF DEPENDENT ORIGINATION

MƯỜI HAI NHÂN DUYÊN

11. BIRTH — SINH

Jāti

Based on the Suttas — Dựa trên Kinh điển

ENGLISH

1. What is birth?

In dependent origination, birth (Pāli: jāti) means the birth, taking birth, descent, coming-to-be, and coming-forth of beings, together with the appearance of the aggregates and the acquisition of the sense bases. It is the eleventh link and is conditioned by becoming.

Birth is therefore more than the single event of physical delivery. In the canonical definition, it is the arising of a living existence with the body-and-mind processes through which a world is experienced.

2. How does becoming condition birth?

SN 12.2 and MN 9 state: With becoming as condition, birth comes to be. Becoming establishes and sustains a particular field of existence. When the supporting conditions mature, the corresponding birth occurs.

The sequence is not the movement of a permanent self from one existence to another. It is a causal continuity: conditioned processes give rise to further conditioned processes, just as one flame can light another without an unchanged substance passing between them.

3. The aggregates and sense bases appear

The canonical definition of birth includes the appearance of the five aggregates: form, feeling, perception, fabrications, and consciousness. It also includes the acquisition of the six sense bases: eye, ear, nose, tongue, body, and intellect.

With these conditions in place, seeing, hearing, thinking, feeling, and the other activities of experience can occur. A new field for contact, feeling, craving, and the continuation of the dependent-origination cycle is present.

4. Birth in daily experience

Birth can also be used as a practical illustration for the arising of an identity or role. When the conditions for 'the offended person,' 'the successful person,' or 'the one who must be loved' are assembled, that identity is born in the situation and begins to govern perception and action.

This moment-to-moment illustration helps us observe the pattern directly, but it does not replace the canonical meaning of the birth of beings. The two levels should be distinguished while their shared causal structure is recognized.

5. Birth conditions aging and death

Whatever is born must change, age, and cease. Thus the formula continues: With birth as condition, aging and death, sorrow, lamentation, pain, distress, and despair come into play.

Birth is not blamed as a moral fault. The teaching points to a lawful consequence: once a conditioned existence has arisen, it cannot remain unchanged. Seeing this clearly weakens the demand that what has arisen should last forever.

6. The cessation of birth

MN 9 teaches that with the cessation of becoming comes the cessation of birth. This does not mean destroying a person or rejecting life. It means ending the conditions that produce renewed becoming and renewed birth.

The way leading to this cessation is the Noble Eightfold Path: right view, right resolve, right speech, right action, right livelihood, right effort, right mindfulness, and right concentration.

7. Observing birth in practice

In daily life, notice when a role or self-story is being born: 'Now I am the victim,' 'Now I am the winner,' or 'Now I am the rejected one.' Observe the bodily tension, feeling, perception, and intention that support this arising.

Do not condemn the experience. Know it as conditioned, impermanent, and not a fixed self. When it is not fed by craving and clinging, the identity loses strength and does not have to govern the next thought, word, or action.

An example from a relationship

A man and a woman live together and repeatedly take up the identity 'we are a couple.' This becoming conditions the birth of shared roles, expectations, and a common world. When the relationship changes or ends, what was born must also pass away. If either person clings to 'this must remain mine,' sorrow grows. If the arising and passing are understood as conditioned, love and responsibility can remain without treating the relationship as permanent possession.

TIẾNG VIỆT

1. Sinh là gì?

Trong Duyên khởi, Sinh (Pāli: jāti) là sự sinh ra, thọ sinh, nhập thai, hiện hữu và xuất hiện của các chúng sinh, cùng với sự xuất hiện của các uẩn và sự thành tựu của các căn. Đây là duyên thứ mười một và do Hữu làm duyên.

Vì vậy, Sinh không chỉ là một sự kiện sinh nở về thể xác. Theo định nghĩa trong Kinh điển, đó là sự khởi sinh của một đời sống hữu tình cùng các tiến trình thân và tâm, qua đó một thế giới được kinh nghiệm.

2. Hữu làm duyên cho Sinh như thế nào?

Tương Ưng Bộ 12.2 và Trung Bộ 9 nói: Do Hữu làm duyên, Sinh sinh khởi. Hữu thiết lập và duy trì một phạm vi tồn tại nhất định. Khi các duyên nâng đỡ chín muồi, sự sinh tương ứng xảy ra.

Tiến trình này không phải là một bản ngã thường còn di chuyển từ đời sống này sang đời sống khác. Đó là sự tiếp nối nhân duyên: các tiến trình do duyên làm phát sinh những tiến trình do duyên khác, như một ngọn lửa có thể mỗi sang ngọn lửa khác mà không có một thực thể bất biến truyền qua.

3. Các uẩn và các căn xuất hiện

Định nghĩa Sinh trong Kinh điển bao gồm sự xuất hiện của năm uẩn: sắc, thọ, tưởng, hành và thức. Nó cũng bao gồm sự thành tựu của sáu căn: mắt, tai, mũi, lưỡi, thân và ý.

Khi những điều kiện này hiện diện, sự thấy, nghe, suy nghĩ, cảm nhận và các hoạt động kinh nghiệm khác có thể xảy ra. Một phạm vi mới cho Xúc, Thọ, Ái và sự tiếp nối của chu trình Duyên khởi đã hiện diện.

4. Sinh trong kinh nghiệm hằng ngày

Sinh cũng có thể được dùng như một minh họa thực tiễn cho sự khởi lên của một căn tính hoặc vai trò. Khi các điều kiện cho 'người bị xúc phạm,' 'người thành công,' hoặc 'người phải được yêu thương' hội đủ, căn tính ấy được sinh ra trong hoàn cảnh và bắt đầu chi phối nhận thức cùng hành động.

Minh họa trong từng khoảnh khắc này giúp ta trực tiếp quan sát cơ chế, nhưng không thay thế ý nghĩa Kinh điển về sự sinh ra của chúng sinh. Cần phân biệt hai bình diện, đồng thời nhận ra cấu trúc nhân duyên chung của chúng.

5. Sinh làm duyên cho Lão tử

Bất cứ điều gì được sinh ra đều phải biến đổi, già đi và chấm dứt. Vì vậy, công thức tiếp tục: Do Sinh làm duyên, Lão tử, sầu, bi, khổ, ưu và não sinh khởi.

Sinh không bị quy kết là một lỗi lầm đạo đức. Giáo pháp chỉ ra một hệ quả theo quy luật: một khi đời sống do duyên đã sinh khởi, nó không thể giữ nguyên mãi mãi. Thấy rõ điều này làm yếu đi đòi hỏi rằng những gì đã sinh phải tồn tại vĩnh viễn.

6. Sự đoạn diệt của Sinh

Trung Bộ 9 dạy rằng khi Hữu diệt thì Sinh diệt. Điều này không có nghĩa là hủy diệt một con người hay phủ nhận đời sống. Nó có nghĩa là chấm dứt những điều kiện tạo nên Hữu mới và Sinh mới.

Con đường đưa đến sự đoạn diệt ấy là Bát Chánh Đạo: chánh kiến, chánh tư duy, chánh ngữ, chánh nghiệp, chánh mạng, chánh tinh tấn, chánh niệm và chánh định.

7. Quán sát Sinh trong thực hành

Trong đời sống hằng ngày, hãy nhận ra khi một vai trò hoặc câu chuyện về bản ngã đang được sinh ra: 'Bây giờ tôi là nạn nhân,' 'Bây giờ tôi là người chiến thắng,' hoặc 'Bây giờ tôi là người bị ruồng bỏ.' Hãy quan sát sự căng thẳng trong thân, cảm thọ, nhận diện và ý định đang nâng đỡ sự sinh khởi này.

Đừng lên án kinh nghiệm ấy. Hãy nhận biết nó là do duyên, vô thường và không phải một bản ngã cố định. Khi không được Ái và Thủ nuôi dưỡng, căn tính ấy suy yếu và không nhất thiết phải chi phối ý nghĩ, lời nói hoặc hành động tiếp theo.

Một ví dụ từ mối quan hệ

Một người đàn ông và một người phụ nữ sống chung, liên tục nhận lấy căn tính 'chúng tôi là một đôi.' Hữu ấy làm duyên cho sự Sinh ra của các vai trò chung, những kỳ vọng và một thế giới chung. Khi mối quan hệ thay đổi hoặc chấm dứt, điều đã sinh cũng phải qua đi. Nếu một trong hai người chấp rằng 'điều này phải mãi thuộc về tôi,' sầu khổ sẽ tăng trưởng. Nếu hiểu sự sinh và diệt đều do duyên, tình thương và trách nhiệm vẫn có thể hiện diện mà không xem mối quan hệ là một sở hữu thường còn.

SCRIPTURAL SOURCES — NGUỒN KINH ĐIỂN

1. SN 12.2, Analysis of Dependent Origination - the definition of birth and the sequence from becoming to birth to aging and death - https://www.dhammatalks.org/suttas/SN/SN12_2.html
2. MN 9, Right View - birth, its origin in becoming, its cessation, and the Noble Eightfold Path - <https://www.dhammatalks.org/suttas/MN/MN9.html>